

mě střední školy, jež nezůstává toliko na administrativním neb organizačním povrchu, ale zasahuje hluboko do vnitřní školní práce středoškolských profesorů. — Navazuje napřed na reformní snahy posledních let v evropském školství, pak přechází k domácím snahám reformním od převratu. Nejdůkladněji pojednává o reformních opatřeních na poli středoškolském za éry min. dr. J. Dérrera, kterému autor připisuje největší zásluhu o reformu střední školy — neboť prý — postupoval podle jednotného, důsledně promyšleného programu, takže jeho reformy znamenají jednak skutečný pokrok, jednak vzácnou umírněnost, opírajíce se o výsledky déletrvajících pokusů a zkušeností rozvážných praktiků i odborných theoretiků. V poslední době i prof. dr. Šeracký varuje před překotným pokusnictvím při návrhu zavedení do střední školy profesora-psychologa. Podobný rozvážný reformní postup nebyl by škodil při zavedení povinné globální metody v pražském školství. Autor jako osvědčený reformní činovník informuje o vzniku a postupu Dérrerovy reformy, o hlavních směrnicích, jež mají míti na zřeteli výchovu mravního charakteru žákov na podkladě souhrnu mravních zásad v kulturním světě všeobecně uznávaných, jež mají býti alespoň pro část žactva doplněny aspekty a sankcí, jež dodá jistě s pa-

tříčným přízvukem povinné vyučování náboženství. Předností tohoto jest, že náboženské mravní maximy nenesou pečeť té relativnosti, jež je slabinou pozitivních nebo přirozených soustav laických. Nakonec nezapomíná autor přidati několik praktických pokynů pro rodiče. — Mohu důkladnou a časovou brožuru ředitele J. Čeňka vřele doporučiti všem rodičům, kteří mají zájem na potřebu, aby byli o současném stavu a organizaci i duchu střední školy náležitě informováni. Naše čtenáře bude zajímati jednak okolnost, že na Slovensku a Podkarpatské Rusi je povinné vyučování náboženství ve všech třídách po 2 hod., jednak to, že autor stále trvá na svém názoru, že střední škola demokratická nemůže spočívat na jednotném a určitém filosofickém základě, nýbrž musí dáti žactvu toliko objektivní předpoklady pro vlastní svobodné vybudování světového názoru. V tomto bodě je autor více theoretickým než praktickým, neboť jeho názor lze těžko in concreto dodržeti. Uvádí-li, že revoluční z r. 1848 vyšli z řádových škol, dílem to nepřiléhá v celém rozsahu merita, dílem přináší doklad, že náboženský světový názor nemusí tak znásilňovat, aby znemožnil vlastní tvorbu dospělých individualit. Prof. dr. O. Chlup ve své „Pedagogice“ z r. 1933, 14—17, soudí, že filosofickou orientaci nelze přezíratí. R. U.

R. doty Urban

KNIHY.

Dr. Hans Rust: *Dialektische u. kritische Theologie*, Hutten-Verlag, Görlitz, 1933, 162 stran, Cena 5 M. Řada článků o význačných dvou směrech protestantské theologie německé 19. a 20. stol. Jsou to roz-

množené články, jež vycházely v „Protestantenblattu“, týdeníku svobodného křesťanství. Stanovisko je kritické theologii příznivé.

Neue Kirche im neuen Staat. Bertelsmann in Gütersloh, 81 stran,

1933, 1.80 M. Sedm farářů podává zde referáty o problémech církevních v Německu se stanoviska „německých křesťanů“. Spisek informující.

Bauer Karl: *Das Bild Gustav Adolfs im Wandel der Zeiten*. Lipsko 1932, 86 stran. Jsou to hlasy nejruznějších životopisců a kritiků švédského krále z 30leté války. Střídají se katolíci, protestanté, Němci, Švédové, osvícení, romantikové atd. Zajímavé!

Friedrich E. Hans: *Martin Luthers Glaube u. der Staat*. Societätsverlag, Frankfurt n. Mohanem, 1933, 64 stran, 1 M. V době, kdy uvažuje svět o církevních událostech v protestantském Německu a sahá až na dno příčin duchovní revoluce německé, není bez významu uvažovat o vztahu Lutherově ke státu. Spisek hodnotí Luthera takto: Luther nebyl politikem, ale jeho reformace měla veliký účinek.

Sic. Dr. Martin Doerne: *Die Kirche vor dem Anspruch der Nation*. Lipsko, 1933, 26 stran, 50 fen. Jak naznačuje titul, spisek je věnován německé národní církvi sjednocené.

D. Heinrich Weinel: *Die eine Deutsche Evangelische Kirche, ihre Notwendigkeit, ihre Aufgaben und ihre Gestaltung*. Gotha, Klotz, 1933, cena 1.50 M. Autor stojí na stanovisku evangelia. Je pro jednu církev čili pro sjednocení, ale chce, aby bylo šetřeno různosti vyznání lutherského a reformovaného, jakož i vnitřního svérázu zemských církví. Spis vážný.

Walter Küneth und Helmut Schreiner: *Die Nation vor Gott*. Berlin, Wichern, 1933, 448 stran, 6.80 M. Chce říci Němcům

„třetí říše“, co je národ a co církev se stanoviska Bible. Vidí nutnost naplnění národních snah věčnými silami evangelia Kristova. Spis kritický i konstruktivní.

Dr. Horst Wagenführ: *Benito Mussolini: Der Faschismus. „Das faschistische Manifest.“* Překlad z italštiny. 41 stran, 1.60 M, Beck, Mnichov. Duceho výklad filosofický, politický a sociální.

Kuno Renatus—Axel von Graefe: *Das neue Italien*. Tamtéž, 80 stran, 107 obrázků, 4.80 M a 6 M. Předvádí slovem a obrazem konstruktivní práci fašistickou v Itálii.

Ernst Orphat: *Das Paulusgebet*. Gotha, Klotz, 5 M. Studie psychologicko-eksegatická o osobním životě Pavlově a jeho zážitcích.

E. Barnikol: *Mensch und Messias*. Verlag Mühlau-Kiel, 1932, 224 stran, 7 M. — Týž: *Philipper 2*, tamtéž, 1932, 134 stran, 4 M. — Týž: *Die Entstehung der Kirche im zweiten Jahrhundert und die Zeit Marcions*. Tamtéž, 1933, 31 stran, 1.50 M. — Spisy německého církevního historika v Halle zabývají se počátky církve křesťanské a předpoklady dějin dogmatu. Dnes, v době pozornosti, věnované církvím, jest záhodno čísti je.

Joh. Theuerkauff: *Wir Jungen und die Kirche*. Gotha, L. Klotz, 1.40 M. Spisek svědčí o životě církevní mládeže v Německu. Není jen kritický, ale ukazuje i na nové cesty.

Hugh Redwood: *Gott im Großstadtelend*. Něm. překlad angl. spisu „God in the Slums“. Gotha, L. Klotz, 2 M. Knížka moderních zážraků, nikoli ve světě přírodním, ale v praktické práci sociální lásky. — Týž: *Gott in den Schatten*. Překlad

spisu „God in the Schadows“. Tamtéž, Cena 2.60 M. Svědčí o činech Ježíšových dnes.

H. D. A. Major, D. D.: *The Church's Creeds and the modern Man*. Skeffington et Son, London. Prostým slohem vykládá o původu a vývoji církevních vyznání. Stanovisku změny vyznání víry příznivý spisek.

R. Gladstone Griffith: *The Necessity of the Modernism*. Tamtéž. Poukazuje na konečný cíl mo-

dernismu, totiž křesťanství, chápané podle stavu dnešní kultury.

J. C. Hardwick: *Freedom and Authority in Religion*. Tamtéž. Seznamuje s problémy autority a svobody, orthodoxie, peterodoxie v náboženství. Je pro vývoj náboženství.

R. D. Richardson M. A., B. Litt: *The Gospel of Modernism*. Tamtéž. Evangelium modernismu je: svoboda, pravda a láska v Kristovu bratrství a jeho službě. Spisar.

ČASOPISY.

Česká Mysl, roč. XXIX., č. 3—4. Z článků: Daniel Essertier, Problém vědy. Jan Patočka, Několik poznámek k důkazům boží jsoucnosti u Tomáše Akvinského. Lad. Rieger, Kant a česká filosofie. Milič Čapek: Fysika a psychofysický problém. — Rozhledy: Ideologie italského fašismu (Zd. Smetáček). O současném českém myšlení filosofickém (Frant. Krejčí). Platonism a politika (J. Patočka). Nacionalistická sociologie Othmara Spanna (Zd. Smetáček). — Četná literatura a hojně poznámky a zprávy.

Křesťanská revue, roč. VII., č. 1 až 4. Z článků: J. L. Hromádka,

Těžkosti německého protestantismu. L. Mašínová, O Komenském v rodné výchově. J. L. Hromádka, Dr. Martin Luther. Jos. Laichter, Stanovisko Ch. G. Masarykové ke krásné literatuře. Em. Rádl, O nehistoričnosti naší doby. M. Plecháč, Střední škola a československá otázka. F. Loubal a M. Plecháč, Češi a Slováci. J. L. Hromádka: Rádlova národní filosofie. B. Henych, Rádlova filosofie a úkoly dnešní theologie. J. B. Souček, Barthův rozchod s Gogartenem. Dr. Frant. Hejl: Proč válka? — Rozhledy po současném životě, literatura, zprávy a poznámky. Spisar.

RŮZNÉ.

Německá církev (Die deutsche Glaubensbewegung) vydala velký manifest za spásu duše německého národa. V manifestu, který je podepsán hrabětem Reventlovem a universitním profesorem Hauerem z Tübingen, bylo slavnostně vyhlášeno

nové německé náboženství. Podle nové víry nemůže být řádný Němec a hakenkrajcler katolíkem, protože prý Ježíš byl žid a jeho uctívání neshoduje se s germánským učením o rasové čistotě. Němci musejí mít v úctě staré bohy germánské, z nichž

KNIHY.

P. R. Rohden - K. Stloukal, *Tvářcové dějin. Čtyři tisíciletí světových dějin v obrazech dob a osobností*. Druhé rozmnožené vydání německé vydal Peter Richard Rohden. České autorisované vydání, podstatně doplněné, redigoval Karel Stloukal. I. díl. Starověk. S 24 obrazovými přílohami. 1934. Nakladatel L. Mazáč v Praze, stran 391, cena brož. 70 Kč, váz. 100 Kč. Monumentální dílo, v němž ve 3 svazcích vynikající universitní odborníci světa charakteristickými tahy rozvíjejí čtenáři obraz kulturního vývoje lidstva na nejvýznačnějších tvůrčích osobnostech v nejpозорuhodnějších dobách. Německé vydání je v českém podstatně rozšířeném vydání zdařile doplněno postavami slovanskými a českými našimi čelnými vědeckými odborníky redakční péčí doc. dr. K. Stloukala. Jedinečné dílo u nás zasluhuje důkladného povšimnutí a rozšíření.

D. S. Merežkovskij, *Tajemství západu. Atlantis — Evropa*. Díl I. Atlantis, díl II. Bohové Atlantidy. Přel. V. Svoboda, Kvasnička a Hampl v Praze 1933, stran 239 + 411, cena I./II. brož. 56 Kč, váz. 68 Kč. Pozoruhodné dílo slavného ruského romanopisce zajímavým a důkladným způsobem vede čtenáře po stopách odvěkého prazjevení Božího u všech národů v šerém dávnověku kolem Středozemního moře. Země ty byly, prý, kdysi spojeny pevninou od Babylonie a Persie přes zmizelou nám záhadnou Atlantidu až k Americe. Autor uvádí skrovné zbytky vykopaných památek starých dochovaných zpráv a různých indicií, pomocí neobyčejně bohaté prostudované odborné literatury, kterou udává vzadu, a pomocí toho konkluduje na prastaré

společné náboženství lidstva „Ur-system der Menschheit“. Kniha je na výsost zajímavou obsahem i formou a seznamuje se starověkým náboženstvím, jeho mysteriemi, mystikou a mytologií. Duchovní a bohoslovci najdou v knize mnoho pozoruhodných zpráv a kombinací.

Jan Vrba, *Prokop Veliký*. Roman z české minulosti. 1934. Nakl. L. Mazáč v Praze. I.-II. Stran 389 a 529, cena brož. 65 Kč, váz. 85 Kč. — Oblíbený náš romanopisec zavděčil se nám letos k 500. výročí lipanské bitvy historickým románem nevšední úrovně, v němž poutavým slohem zpracoval skrovné historické prameny o vrch. veliteli husitských vojsk, jenž tragickým koncem vzdělanosti i diplomatickými schopnostmi převyšoval i Jana Žižku z Trocnova. Mezeru v historických zprávách o Prokopovi Vel. doplnil psychologickým studiem jeho povahy na podkladě důkladné přípravy. Autor se snažil býti nestranným a spravedlivým, zdůrazňuje Prokopovy světlé stránky, ale nikterak nezastírá jeho chyb a omylů i slabých chviliek z jeho pohnuté vůdčí činnosti. Vždy však vítězí nakonec v Prokopovi ideál a dobrý úmysl. Místy je napětí v jeho nitru vystupňováno na samo ostří nože, ale vždy je psychologicky i historicky sdostatek podloženo, takže autora nelze vinit, že by se dal ve své nám dobře známé orientaci zviklati snad stranickými a přehnanými výklady Pekařovými. Kniha se může právem zařadit mezi nejlepší díla autorova.

Axel Munthe, *Kniha o lidech a zvířatech*. Václav Petr, Praha 1933, stran 170, cena brož. 25 Kč, váz. 40 Kč. Autor proslulé „Knihy o životě a smrti“, jež v krátké době vyšla u

nás v 5 vydáních, je nejčtenějším autorem nynějších dnů. Jako žák slavného neurologa pařížského Charcota měl příležitost nahlédnouti do nitra člověka, do té velkolepé dílny boží, v níž se stýkají všechny nitky a spoje světa vnějšího i vnitřního. Napsal též mimo tuto hledanou knihu ještě jinou: „Kniha o lidech a zvířatech“, jež v kratičké době vyšla u nás již ve 2. vydání. Jako lékař a znatel lidí i zvířat v krátkých vzpomínkových obrazech projevuje i zde svou vřelou zbožnost věřícího křesťana, jenž všude a ve všech tvorech vidí odlesk Boží moudrosti a součást jeho tvůrčího díla a velkolepého plánu. Idealista, jenž všude hledá světlo a seje dobro nezištně, jen aby šířil v sobě a kolem sebe radost. I v temných okamžicích života zůstává obdivuhodným optimistou. Nynější neradostná a rozháraná doba potřebuje takových knih jako soli.

Jaroslav Maria, *Bankéři a proletáři*. 1934. Naklad. L. Mazáč v Praze, stran 356, cena brož. 28 Kč, váz. 38 Kč. Vyhledávaný náš spisovatel napsal tento na výsost časový román na podkladě ožehavé sociální hospodářské mizerie, jmenovitě devalvace a stabilisace naší měny. Dotýká se dvou třídních extrémů: zástupců velkokapitálu a zproletarizovaných veřejných zaměstnanců. Líčí nám napínavou díkci korupci, úpadek manželského života a nedostatek smyslu pro odpovědnost. Na scéně románových postav staví autor i fimského kněze vypočítavce, jenž vnitřně se s řádem své církve sice rozchází, ale k vůli kariéře a požitku volné lásky odmítá československou církev, v níž by nemohl tak laskně a blaho- bytně žít. Z výstižně kresleného obrazu rozhárané doby prosvítá jem-

ně naznačená autorova touha po nápravě.

Josef Laichter, *Na přechodu k manželství*. Vydal Jan Laichter v Praze, stran 440, cena 20 Kč brož., 35 Kč váz.

Tentýž autor, *Manželství*. Vydal Jan Laichter v Praze, stran 446, cena brož. 20 Kč, váz. 35 Kč. V obou spisech najde čtenář náboženskou životní orientaci, zdravé zásady životní, ideální pojetí manželství jako duševní harmonie dvou opravdově založených lidí a správné názory o ženské otázce a pravém jejím poslání v rodině i ve společnosti.

Dr. R. Urban.

Schmied-Kowarzik, *Glaubensbekenntnis eines freien Protestanten*. 40 stran. 1,20 M. Görlitz, Hutten. — Svoboda víry znamená svobodu od církevního a státního nátlaku. Nevzniká z libovůle a nálady, ale z Bohem vázaného svědomí.

ČASOPISY.

Idea. Časopis pro otázky náboženské výchovy a výuky. Roč. 4., č. 1. až 10. Vydává Spolek učitelů náboženství ČČS v ČSR v Praze. Red. J. Roháček. Pro členy zdarma. Pro nečleny Kč 15.— ročně. — Časopis se prezentuje velmi pěkně jak vnitřním obsahem, tak zevní úpravou. Přináší hojnost článků, vztahujících se k náboženské výchově a výuce (v tomto ročníku na př. diskuse na thema: Co s náboženstvím ve škole?), hojnost pokynů právně a sociálně významných, organizačních a stavovských (pro učitele náboženství), hojnost posudků literárních a různých zpráv. Cena je velmi levná.

a celé církvi soli a světlem. Aby se tím mohli státi, pojednává B. v poslední části o hlavních prostředcích, jež má cílevědomá a úspěšná duchovní péče k dispozici a nakonec připojuje autor patřičnou vzdělávací odbornou literaturu.

Krátce, doporučuji uvedenou knihu našim duchovním a bohoslovcům ke studiu, zkouškám a prohloubení

své duchovní praxe, aby se ujasnil jejich pohled k cíli, rozšířil rozhled a prohloubila pastorační horlivost v odpovědné a svízelné apoštolské práci na vinici církevní, což bude dnes tou nejučinnější a nejspolehlivější propagací církve naší, jež přijímá vážně své úkoly v době krise našeho státu.

R. U.
Rudolf Kral

KNIHY.

D. S. Merežkovskij, *Mesiáš*, přeložil Václav Koenig, 1931, nakladatelé Kvasnička a Hampl v Praze, stran 314, cena brož. Kč 30.—, váz. Kč 42.—.

Autor si vyvolil pro děj svého oduševnělého, krásného románu starověk Egypta z konce II. tisíciletí př. Kr., kdy ještě část nenáviděných Jadů (Židů), kteří se nebyli zúčastnili velkého exodu za vedení Mojžíšova v době faraona Tutmoza IV., strádala ještě v Egyptě, těšíc se vzájemně věštbami proroků o příchodu Mesiáše. — Ale podobné naděje žily v zárodku i jinde, také v Egyptě. Autor je zpovzdálí, ale promyšleně staví do příbuzné blízkosti Východu. Faraon Achenaton Uaenra, velký reformátor staré víry v nejvyššího boha Amona, podjal se ženiálního, ale nebezpečného plánu: zavést lepší víru v nejvyššího boha Atona. Sám byl pokládán za jeho jednorozeného syna, přicházejícího slunce, Mesiáše. Přišel však k poznání marnosti svého ušlechtilého úsilí, prohlédl, že je jen pouhý smrtelník, nehodný, aby byl považován za Mesiáše, božím syna, jsa toliko božím stínem a hlasem Přicházejícího pravého syna Božího. Aby se s ním co nejdříve a

nejlépe spojil, opustil trůn božských faraonů a odešel jako prostý prosebník, jenž předešel duchovně svůj věk a s modlitbou na rtech vcházel do říše toužebné lepší věčnosti... Jeho nástupce Tutankamon předčasné jeho reformy zrušil. — Hlavní svůj děj proplétá autor napínavými souběžnými scénami politickými, dojmavými obrazy z nejintimnějšího života faraona a jeho rodiny, rušnými výjevy vojenskými a poučnými statemi náboženskými a všeobecně kulturními zprávami, takže čtenář neodloží hodnotné knihy bez povznesení a s pocitem vděčnosti k autoru-umělci, jenž dovede mistrně rozezvučeti nejjemnější struny duchovnosti, dřímající od věků v tajemných hlubinách lidského nitra.

Dr. Edvard Beneš, *Řeč o problému podkarpatoruském* a jeho vztahu k Československé republice. II. vydání, 1934. Vydal Zemský výbor čsl. obce legionářské pro Podkarpatskou Rus v Užhorodě, Orbis, stran 55, cena Kč 2.50.

Podkarpatská Rus je pro mnohé z nás až dodnes terra ignota a je značně podceňována, třebaže je geograficky a politicky nemalé důležitosti pro náš stát i ČČS, která má i na

Podkarpatské Rusi několik náboženských obcí. Aby se tam naše církev mohla s úspěchem ujímat a se zdarem rozvíjet v souladu s vývojem státním, je nezbytno pro nás, abychom se obeznámili s dějinami, kulturním i hospodářským a sociálním rázem země, a také s významem toho autonomního útvaru uvnitř naší republiky a vzhledem k sousedícímu zahraničí.

Uvedený spisek obsahuje otisk řeči ministra zahraničí, který vynikající politik nedávno navštívil Podk. Rus, aby poznal z autopsie pravý stav země, jaké pokroky učinila ve svém intenzivním vývoji od převratu, a aby tam jako na nejvyšší povolání osobnost autoritativně vůči všem vrstvám obyvatelstva tamějšího i našeho pronesl své názory o nejpálčivějších problémech nejmladší, svéprávné části republiky. Dr. E. Beneš tak učinil jako ministr zahraničí, jenž činně byl účasten úpravy příčlenění země, v citovaném spisku způsobem na výsost zdařilým, tak dokumentárně výstižně, že zaslouží, aby byl jako otištěná jeho řeč co nejvíce rozšířen. Nepojednává totiž autor o nejzávažnějších problémech pod úzkým, nýbrž co nejširším zřehledem, s hlediska nikoliv místního, nýbrž celostátního, mezinárodního, a to na podkladě bedlivého studia, metodou jeho vlastní.

Podkarpatská Rus prošla trnitými a bouřlivými cestami, nežli ji Prozřetelnost přivedla do rámce naší republiky. Před začátkem světové války stál slovanský živel na kraji svého národního hrobu, byl blízký úplnému pomadařštění a v hlubokém všeobecném úpadku. Mírová konference sledovala jen přirozené podmínky, dobro místního obyvatelstva

slovanského i přání delegátů jeho a zahraniční jeho emigrace, že připojila Podkarp. Rus k ČSR. Vláda ČSR svědomitě usiluje o to, aby svým závazkům vůči Podk. Rusi čestně a plně dostála. Nemůže-li dosud zemi udělit plnou autonomii, činí tak plánovitě, až země dosáhne potřebné politické zralosti a až dospěje slovanské obyvatelstvo patřičného stupně vývoje a konsolidace. V závěru vyslovil ministr naděje, že i podkarpatský lid splní své velké poslání, jež mu providenciálně uloženo vůči svému osudu, vůči republice, a tak dokáže, „že i malé země a malé zlomky národa mohou se státi svými úkoly a jejich řešením velikými“.

Paul de Kruif, *Bojovníci se smrtí*, přel. O. Latzel, 1934, nákl. „Orbis“ v Praze XII., stran 316, cena brož. Kč 55.—

Nad obyčej svízelná doba vyžaduje velkých lidí k řešení velkých palčivých problémů. Všichni víme, že na pravé osobnosti naše doba bohatá není. Ačkoliv se tolik pěstuje sport a kultura těla, máme málo hrdinů ducha. A přece bolesti tělesné, hmotu, spíše duchem ovládneme. Potřebuje heroy ducha: obětavé, nezištné, nadšené pracovníky ve prospěch o-zdravění a posile slabých, zemledě-ných, klesajících, trpících, nemoc-ných, aby v nich sídlil zdravý duch, který do značné míry přemáhá a ovládá rány hmotné.

Uvedená kniha nemálo přispěje názorným způsobem k výchově ka-rakterů, hrdinů pro dobro obecné. Americký lékař s holandskou krví, na podkladě svých bohatých zkušeností odhodlal se vytěžit co nejvíce pro pozemské blaho tisíců a tisíců trpících nešťastníků. Chce jim pora-dit k rozumné životosprávě v nejuž-

ším spojení s přírodou: sluncem, vzduchem, ve větru i v mlze i v dešti a v tuhé tělesné a duševní práci. Mimo to autor chce vychovat odhodlané bojovníky se smrtí ve prospěch druhých, celku, tím, že na podkladě vědeckého studia a styku s věhlasnými lékařskými badateli popisuje pro široké vrstvy lidu úžasná vědecká dobrodružství, která museli podstoupiti šlechtetní lékaři a jejich pomocníci, opravdoví hrdinové svého povolání v gigantickém zápase s přírodou, která někdy léčí, ale někdy též ničí. Tisíce rozmanitých příčin: pochybení, přehnanosti, nedbalosti, požívačnosti neb opomenutí vyvolává v nás přerozmanité choroby, ale nejvíce zkracují tragickou sestupnou linii trvání lidského života — x drobná tělíska mikrovové, kteří někdy život prodlužují, ale většinou tento nejvíce dovedou krátiti a ničiti. Má pravdu A. S. Warthin, ten veselý pozorovatel smrti, jenž praví že zárodek smrti v těle pokračuje souběžně s vývojem a vzrůstem života tedy že smrt je nevyhnutelným následkem života, anebo má pravdu R. Pearl, jenž proslul jako mistr v měření síly smrti a napsal na konci své proslulé

knihy: „Přirozená smrt není nevyhnutelným následkem života?“ — Tedy slovo bible o smrti by neplatilo? Celé řady lékařských a j. badatelů pokoušejí se od věků, když ne úplně smrt poraziti, tedy aspoň její „osten“ co nejvíce ulomiti. Tak na př. neobyčejně zajímavým je popis, kterak se bojovalo s horečkou omladnic, cukrovkou, anaemií, skvrnivkou, smrtí v mléce, se syfilidou, horečkami a p. Jsou to nejnapínavější, ale zároveň i poučná dobrodružství, jež nadchnou k následování k altruismu a lidumilným obětem. V poslední kapitole přechází autor k prastarým zkušenostem v moderních aplikačních a náhradných metodách: Slunce, starý lékař a světlo umělého slunce. — A to vše dovede autor vyličiti na výsost poutavě, srozumitelně, jasně, ale přece na podkladě vědeckých pracovních metod. Tlumočník tohoto záslužného díla překvapuje čistotou mluvy, výrazovou uhlazeností a lidovou srozumitelností. — Kniha vyšla nákladem „Orbisu“ ve sbírce Knih osudů a práce péčí Jos. Fischera a během četby získá úplně čtenáře pro doporučení.

R. Urban.

ČASOPISY.

Zeitschrift für den Evangelischen Religionsunterricht. H. 4., 45. Jahrg. 1934. Verl. M. Diesterweg, Frankfurt a. M. — H. W. Schmidt-Bethel ve článku „Paulus und wir Deutschen“ (sir. 147—153) dokazuje, že očistné zákroky proti cizímu a rozkladnému židovství nejsou v rozporu s evangeliem a jmenovitě s apoštolem Pavlem, který se od některých neprávem obviňuje, jako by theologií

svých epištol byl Kristovu zvěst židovští. Právě naopak. Pavel svým pojetím křesťanství byl ukázal, jaký ohromný rozdíl jest mezi juristickým náboženstvím židovským a mezi svobodným a individualistickým duchem křesťanství. Boží slovo přichází a mluví k nám ne přímo a bezprostředně, ale toliko v dějinách. Bůh mluví skrze dějiny národů i skrze dějiny Izraele. Kristus se obdivuhod-

Je velmi zajímavo přečítati tyto dopisy. Na jedné straně nadaný, pracovitý a přece zase i chybný (alespoň v očích otce) syn, na druhé straně milující a obětavý otec, hrdý na nadání i možnou budoucnost svého syna. Možno říci, aniž to bude frází: Karel Marx je pýchou a nadějí rodiny a otec často více, než sám si přeje, obrací do podrobností svoji pozornost k němu.

Je vůbec obdivuhodný ten starý Heschel Marx, advokát u nejvyššího apelačního soudu v Treviru a v mnohém by mohl sloužiti za vzor otcům z dnešní, mravně ohrožené rodiny.

Pocházel, a to on i jeho žena, matka Karlova, z vážené rabínské rodiny. Kolem r. 1816 přestoupil k protestantismu, což učinila také jeho pozdější choť.

Zdá se, že tito lidé nepostrádali zbožnosti, která už rodinou výchovou byla vložena do základů jejich bytosti. Byť i byl otec Marx ztratil nejednu spojku s tradicí rodiny, z níž vzešel a byť i strohé povolání na náboženském citu příliš mnoho mu nepřidalo, přece neztratil nikdy s myslí vědomí Boha a povinností lidských k němu, jako na př. valná většina dnešních t. zv. „marxistů“.

Malý doklad o tom poskytuje odstaveček z jeho dopisu synovi (číslo zařaz. dopisu 2), kde starý Marx píše: „O tom, že zůstaneš dobrým ve smyslu sociálním, opravdu nemám pochyb. Ale velikou vzpruhou mravnosti je víra v Boha. Víš, že mi ne-

ní nic více vzdáleno, než fanatism. Ale dříve či později se tato víra člověku stane nezbytností a v životě přijdou chvíle, kdy i ten, kdo jej popírá...“), je nucen modlit se k Nejvyššímu.“

Zajímavou v tomto smyslu je i poznámka Marxovy matky z doušky dopisu čís. 2. Píše tam: „... buď hodný a měj vždy Boha na mysli.“

Z dopisů dovídáme se ovšem i o nejedné, dnes už kulturně-historické zajímavosti tehdejších dob, jakož i leccos o vnějším i vnitřním životě Marx-syna za doby studií a posléze mihne se často korespondencí i osoba pozdější choti Karla Marxe, Jenny von Westphalen.

Dopisy recenované knížky přeložil J. Jizba, a to podle druhé knihy prvního svazku velkého, historicko-kritického vydání děl, spisů a dopisů Karla Marxe a Fridricha Engelse, vydaného r. 1929 z příkazu Marx-Engelsova ústavu v Moskvě Marx-Engelsovým nakladatelstvím v Berlíně. —

Marxova korespondence s rodiči neposkytne čtenáři snad jenom občasných pocitů hřejivé pohody, plynoucích ze spořádaných poměrů milujících se členů rodiny Marxovy, ale i leckterý poznatek, který zároveň přispěje k seznání osobnosti velkého formátu, jakou Karel Marx beze sporu byl. *J. Jizba Podzimek.*

*) Poškozené místo dopisu.

KNIHY.

Bergson Henri, *Les deux Sources de la Morale et de la Religion*. Paris, Librairie Felix Alcan, 1932. Zakončení a zaokrouhlení světového názoru moderního filosofa francouzského z doby nejnovější.

Stanovisko, k němuž dospěl v náboženství a etice, je křesť. theismu blízké, ač ne s ním totožné. Uvažuje o etice nižší, kterou nazývá „uzavřenou“, a vyšší „otevřenou“ (totožné s Kristovou), o náboženství „sta-

tickém" a „dynamickém", které nazývá dokonce nadpřirozeným, ovšem nikoli v tradičním smyslu starokřesťanských církví.

Streeter B. H., *The Buddha and the Christ*. London, Macmillan et Co., 336 stran, 7 s., 6 d. Výklad smyslu vesmíru a cíle lidského života — v buddhismu a v křesťanství. Autor není zcela práv utrpení Ježíše Krista v jeho významu pro lidstvo.

Carrington Whateley, *The Death of Materialism*. London, George Allen, 10 s. Z důvodů rozumových usuzuje autor, že musí býti budoucí (nesmrtelný) život nějaký. Stanovisko materialismu je neudržitelné.

Taylor A. E., *Philosophical Studies*. London, Macmillan et Co. 432 stran, 15 s. Několik studií filosofických od profesora filosofie mravnosti.

Phelips Vivian, *Modern Knowledge and Old Belief*. London, Watts et Co. Studie o sporu moderního poznání a orthodoxie.

Kurt Leese, *Rasse, Religion, Ethos*. Drei Kapitel zur religiösen Lage der Gegenwart. Verlag Klotz, Gotha 1934. Obrana křesťanství se stanoviska svobodného protestantismu. Namířeno proti protikřesťanským tendencím. Uznává právo „rasy", ale i samostatnost náboženství a mravnosti. Vrhá pohled i za hranice křesťanství v náboženství mimo-křesťanská.

Martin Dibelius, *Jungfrauensohn u. Krippenkind*. Untersuchungen zur Geburtsgeschichte Jesu im Lukasevangelium, Heidelberg, C. Winter 1932. 80 str. M 3.50. Autor zkoumá novými methodami (formy, slohu, pohnutky) zprávy o narození Janově a Ježíšově, vzniklé v duchu

hellenisticko-židovském a nabyví pak rázu mythologického.

Ekklesia. Eine Sammlung von Selbstdarstellungen der christl. Kirche. Eine Kirchenkunde der Gegenwart. Vydává Friedrich Siegmund-Schultze, Rada spisů (12 svazků) bude věnována církevním poměrům v Evropě a v ostatním světě. Každý svazek bude o několika dílech. Dílo velkolepé a velmi nutné. Pojedná i o CČS.

Bell A. K. G.: *Die Kirche von England*. S dodatkem: Anglikanische Theologie der Gegenwart (Rev. Philipp Usher.) Die überseeische Arbeit der Kirche von England (Rev. A. W. Davies). Englische u. deutsche Literatur über Anglikanismus. Je to 1. část I. svazku encyklopedie „Ekklesia". V subskripci 4 M, jinak 6 M.

Die evangelische Kirche der Niederlande. Geschichte der niederländischen Kirchen bis zur Gegenwart. Vyjde jako 1. část III. svazku.

Ferdinand Kattenbusch, *Zeitenwende auch in der Theologie*. (Die deutsche evangelische Theologie seit Schleiermacher). 2 díly. Gießen. Töpelmann 1934. Oba díly M 7.50.

Erdman Gottfried, *Die Vorgeschichten des Lukas- u. Matthäus-Evangeliums u. Vergils vierte Ekloge*. Göttingen, 145 str. 2.50 M. Spis rázu podobného jako předešlý.

Hermann Schuster, *Freies deutsches Christentum*. Wege u. Irwege. 100 str. Görlitz-Hutten. Programický spis svob. křesťanství. Zásady synthesy křesťanství a národnosti.

G. Reiner, *Phänomenologie u. menschliche Existenz*. M. Niemeyer. Halle, 31 stran. Krátký a velmi jasný úvod do filosofie přítomnosti. Dnešní filosofie je blížká theologii.

Ph. Lersch, *Lebensphilosophie der Gegenwart*. Junker u. Dün-

haupt, Berlin. Spis poslouží theologům, kteří chtějí se vyrovnati ve svých theolo. názorech s novodobou životní filosofií. Pro theology jest důležité vědět, jak jsou orientováni moderní filosofové. Filo. kongres v Praze to ukázal.

Schubring Wilhelm, Dr., *Vom wahren Wesen u. religiösen Wert des Kulturprotestantismus*. Görlitz, Huttenverlag. 0.90 M. Obhajoba protestantismu a jeho pozitivního vztahu ke kultuře. Kultura i náboženství jest démon božního působení.

Otto Rud., *Reich Gottes u. Menschensohn*. C. H. Beck, München u. Berlin. 1934. 348 str. 9 M; 12.50 M. Osvětluje spoje křesť. a arijských idejí až k staroarijskému náboženství asurskému. Účelem spisu je pozvudit důvěru k podání evangelíí.

ČASOPISY.

Křesťanská revue. Vychází 15. každého měsíce mimo prázdniny. Vedou prof. dr. J. L. Hromádka a prof. dr. E. Rádl. Odpov. red. Jar. Šimsa. Předplatné na celý rok 30 Kč. Praha II., Poříč 12 (Ymca).

Časopis hodnotí všechny otázky deního života veřejného, domácího i cizího, se stanoviska Kristova evangelia. Redaktoři, známí v našem veřejném životě, vtiskují časopisu značně svůj osobní ráz, jak ho uplatňují též v Ymce. Revue vyznamenává se velkou pohotovostí v referování o významných aktualitách dneška. Členové naší církve mají mnohdy odlišné měřítko, což však nám nemůže vadit v četbě tohoto časopisu, ba naopak k ní podněcuje. Více hlav — více smyslů! Letošní ročník je zvláště pozoru-

W. Lueken, E. Förster, E. Meyer, *Deutsches Christentum*. Frankfurt a. M. 1933. 30 str. 0.30 M. Tři přednášky o ožehavých a palčivých otázkách nábožensko-církevních v Německu.

Ernst Zimmer, *Umsturz im Weltbild der Physik*. 264 stran. Mnichov, Knorr u. Hirth. Cena 4.50 a 5.70 M. Populární jasný spis o nových objevech v atomistické fyzice. Obsahuje řadu zajímavých faktů.

August Schowalter, *Das religiöse Ringen unserer Tage in Spiegel der Berliner Religionsgespräche des Jahres 1934*. Frankfurt a. M. (Brömer), 1934. 26 str. 0.60 M. Novinářsky zajímavá charakteristika církevních debat v Německu. Významná informace pro ty, kdož stojí mimo.
Spisar.

hodný zprávami a úvahami o nábož. a círk. poměrech v Německu.

Spisar.

Pastoralblätter. Herausgeber D. E. Stange. 86. Jhrg. 1934. Verl. E. L. Ungelenk, Dresden A 27. — V seš. 9. zajímá nás časový článek od zem. faráře mládeže v Kasselu Lic. W. Schäfera: „*Gedanken u. Pläne zur Neuordnung der Kindergottesdienstarbeit*“, v němž tento vítá nařízení říšského faráře mládeže, aby v každé nábož. obci se konaly bohoslužby pro škol. mládež za pomoci laiků zvl. rodičů, kteřížto se mají přičiňovati, aby jejich děti vyrůstaly v živém vědomí členství evangelické obce a zvykaly si záhy na návštěvu kostela. Autor správně soudí, že německé dětské bohoslužby mají míti dvojí povahu: *pedagogickou a*

KNIHY.

Jan Lomoz: *Organizační vývoj církve československé. Zvláštní otisk z časopisu Svoboda svědomí, Nákladem Ústřední rady čl. církve v Praze, 1934. Stran 16 velké osmerky, cena Kč —.20.*

Vl. Čapek: *Apoštol Pavel, život a dílo. Svaz SČME-YMCA v Praze, 1934. II. díl strany 83—198, cena Kč 8.20, S jmenným rejstříkem a obsahem obou dílů.*

J. L. Hromádka: *Cesty českých evangeliků. Nakladatelství Kalich v Praze, 1934. První svazek knihovny Stezka, kterou řídí J. L. Hromádka, Stran 96, cena Kč 5.—. Obsah: Předmluva, Český evangelík ve zmatku dnešní doby, Evangelíci mezi sebou. Otázky na křižovatkách, Naše cesty od tolerance, Cesta k jednotě (Revise sjednocení), Cesta k českému lidu, Naše cesta za reformačním odkazem, Cesta za církví, O českého člověka.*)*

Jaroslav Šíma: *Ježíš a bída. Nakladatelství Kruh v Praze, 1934. Stran 72, cena neudána. Separátní otisk (částečně) statí, které vyšly v časopise Český zápas 1933 a 1934. Obsah: Úvodem, Křesťanství a socialism, Některá dosavadní řešení, Sociální poměry v době Ježíšově, Ježíšovo poslání, Království boží v duši, Bohatství, Chudoba, Království boží v lidstvu, Ježíš a socialisace, Závěr.*

A. Novotný: *Lid zvláštní. Sbírká úvah o křesťanských samozřejmostech. Nakladatelství Nedělní Besídka v Hradci Králové, 1934. Stran 152, cena Kč 17.—. Obsah: Lid zvláštní, Zlí a dobří, V den politického osvobození, Napodobování a následo-*

vání, Radost naší povinností, Svoboda lidu zvláštního, Volba povolání, Křesťanská zábava, Bohatství, Křesťanské vzdělání, Lid zvláštní v pokušení, Naše pomoc v pokušení, Modlitba v pokušení, Kdožkoli mne vyzná před lidmi, Náš poměr k světu, Rodina, Církev, Národ, Zavři dveře své za sebou!

Donald Fraser: *Africké idyly. Z angličtiny přeložila Nora Pelarová-Poláková. Nakladatelství Nedělní Besídka v Hradci Králové, 1934. Stran 176. Cena brož. Kč 18.—, váz. 26.—. Povídky z misijního života. Obsah: Náš africký domov, Škola v Střední Africe, Africký kostelník, Prázdniny v horách, Ztracen v houštinách, Jeden potřebný, Motorový ďábel, Dohra, Pravý rytíř, Marnotratný syn, Waterfinisher — nosič, Milovaný blázen, Od smrti k životu, Vděčnost člověka k člověku, Kouzla, Viněty ze střední Afriky.*

Její hoch. Povídka pro malé i velké děti. Autor neudán. Přeložila G. B. Čechová. Nakladatelství Kalich v Praze. Stran 56, cena Kč 3.—.

A. Jaroslav Urban: *Milosrdný smích. Družstevní práce v Praze, 1934. Stran 208, cena neudána. Živých knih A svazek 113. Poctěno uznáním Májové literární soutěže pro průsu 1934, vypsané nakladatelstvím Fr. Borového a Družstevní práce.*

Josef Král: *Knížka o smrti. Sbírká úvah o smrti a životě po smrti, Nákladem Spolku přátel Obce křesťanů v Praze, 1934. Stran 108, cena brož. Kč 13.—, váz. 20.—.*

Frant. Bednář: *Zmatené lidstvo a protestantism. Svaz SČME-YMCA v Praze, 1934. Stran 144, cena Kč 10.50. Náčrtek dnešního stavu*

*) Přineseme o knížce posudek. R.

církvi evangelických a stručné, populární osvětlení jejich práce. Obsah: Bludiště moderní doby, Co dnes křesťanské církve, zevní obraz evangelických církví, Evang. církve vidí sebe a vidí svět, Stockholmská konference, Ve zmatku hospodář. a sociál., Za světovým mírem, Církev a stát, Boj o křesťanství v Německu, Ve zmatku mravním a myšlenkovém, V boji o nové pokolení, Za jednou církví, A co budoucnost? Rejstřík osobní a věcný. F. Pokorný.

Nigg Walter, *Die Kirchengeschichtsschreibung*. Grundzüge ihrer historischen Entwicklung. C. H. Beck, München, Berlin. 1934, 217 stran 8,50 M. Je to kniha faráře evang. ze Steinu ve Švýcarech, jenž zároveň je docentem círk. dějin na universitě v Curychu, Stoupenec Svazu svobod. křesťanství. Byl přítomen na letní škole a kongresu Svazu svobod. křesťanství letos v Kodani. Tento spis jeho je pokus, jehož se od Fr. Chr. Baura (1852) nikdo neodvážil, totiž podat dějiny dějin církevních v době nové. Podává kritiku různých směrů v církevních dějepisectví. Zároveň vyslovuje se pro podržení metody psychologicko-kritické ve spojení s transcendentální filosofií dějin.

Spisar.

Nigg Walter: *Franz Overbeck*. Beck, Mnichov-Berlin. 1931. 234 str. 9 M; 11,25 M. Jiný spis téhož autora. Podává kritické ocenění theologa Overbecka z doby Fr. Nietzscheho. Zároveň zaujímá kritické stanovisko vůči kritické teologii K. Bartha. Spis byl velmi pochvalně přijat kritikou protestantskou i katolickou (Przywara ve „*Stimmen der Zeit*“). Oba spisy snaživého a o naší církve se zajímajícího theologa švýcarského vřele doporučujeme.

Spisar.

Schmidt Carl, dr. prof.: *Neue Originalquellen des Manichäismus aus Aegypten*. W. Kohlhammer, Stuttgart, 1933. 28 stran, 0,60 M. — Berlínský profesor theologie, objevitel pramenů manichejských, píše o velkém významu svého objevu.

Grabmann Martin: *Geschichte der katholischen Theologie seit dem Ausgang der Väterzeit*. 368 str. Freiburg u. Br. Herden, 1933. Cena 9,20 M., 10,60 M. — První spis toho druhu v německé katolické bohosvědné literatuře vůbec. Proto velmi významné nejen pro katolické čtenáře, nýbrž i pro nekatolické. Obsahuje i význačnou katolickou literaturu mimoněmeckou.

Schneider Georg: *Deutsches Christentum. Der Weg zur dritten Kirche*. Stuttgart, W. Kohlhammer. 192 str., 2,40 M. — Pokus o vyjádření křesťanství evangelického, aby mu rozuměli němečtí lidé. Forma a mluva spisku je naprosto odlišná od cechovní mluvy theologické.

Öhler J. W.: *Wir Pharisäer. Von den Sünden der „Frommen“*. Göttingen, Klotz. 0,80 M. — Spisek je věnován zpytování svědomí církví, především „duchovním“ bohatcům.

Mandel: *Wirklichkeitsreligion. Religion als Sinngebung des Daseins*. Kiel - Mühlau. — Mandel, profesor v Kielu, náleží sice k souručenství „Německého hnutí víry“, ale lze jej nazvatí pojítkem mezi touto zpoňanštělou skupinou germánského náboženství (křesťanství?) a mezi říšskou spojenou církví německo-protestantskou. Proto je jeho kniha velmi zajímavá a významná.

Knevel Wilhelm: *Deutsches Wesen und christlicher Glaube*. — Baetke Walter: *Arteigene germanische Religion und Christentum*.

— Oba spisky osvětlují rozdíly němectví a křesťanství.

Brunner Emil, dr.: *Natur und Gnade. Zum Gespräch mit K. Barth.* Tübingen, Mohr. 44 stran, cena 1.50 M. — Polemický spis proti K. Barthovi a jeho názorům theologickým. Důkaz rozbití školy Barthovy v poválečné theologii německé a odklon od Bartha. Nastalo, co se dalo čekat a co jsme předpovídali. Barth svou úlohu vykonal, upozorniv na nemožnost Boha pouze imanentního a upozorniv na odlišnost Boha od světa. Jeho škola rozbila se o extrém Barthovy theologie a o její jednostrannost.

Schubring: *Vom wahren Wesen und religiösen Wert des Kulturprotestantismus.* Görlitz, Hutten-Verlag. Cena 0.90 M. — Charakteristika svobodného protestantismu jako synthesy evangelia a kultury dneška.

Rust Hans, Dr.: *Dialektische und kritische Theologie.* Hutten-Verlag, Görlitz. 162 str. 5 M. — Řada článků o Barthově theologii se stanoviska theologie kritické.

Zurhellen-Pfleiderer Else: *Frau Ludendorfs Anklage gegen Jesus Christus.* Huttenverlag, Görlitz. 32 stran. 0.90 M. — Obrana evangelíí a zpráv o Ježíšovi proti útokům starým i novým.

Leese Kurt Lic. theol.: *Der deutsche Idealismus und das Christentum.* Huttenverlag, Görlitz. 36 stran. 0.70 M.

Köhler Rudolf, Dr.: *Kritik der Theologie der Krisis.* Hutten-Verlag, Görlitz. 24 stran. 0.50 M. — Diskuse s K. Barthem, Fr. Gogartem, Em. Brunnerem a Ed. Thurneysem.

Berning Wilhelm, Dr.: *Katholische Kirche u. deutsches Volks-*

tum. Ve sbírce „Das Neue Reich“, vydávané Něm. akademií za podpory Hitlerova zástupce Hesse. Naklad. Georg D. W. Callwey, Mnichov. 0.90 M. — Biskup osnabrucký kreslí „úzké a plodné vztahy katolicismu k německému lidu (národu)“.

„*Deutsche Klassiker der katholischen Theologie*“. Katolíci v Říši se literárně činí. Vydávají sbírku, v níž uveřejňují cenná pro ně starší i nová díla. Na př. Scheebenův spis „Die Mysterien des Christentums“ (váz. 12 M.), Möhlerův „Die Einheit in der Kirche“ (10 M.), Pilgramův „Physiologie der Kirche“ (váz. 10 M.), Deutingerův „Das Reich Gottes“ (váz. 10 M.). Naklad. Mathias-Grünwald, Mainz. Kdy pak se dočkáme (ČČS a církve evangelické) theologické knihovny po způsobu „filosofické knihovny“, vycházející u Laichtera?!

Spesz Alexander Dr.: *Das dunkle Reich in uns.* (Die Frage des Unterbewusstseins mit besonderer Berücksichtigung der Parapsychologie.) Hildesheim, Verlag Borgmeyer. 192 stran. 4.50 M. — Na podkladě světové literatury zkoumá autor různý smysl a význam „podvědomí“. Zvláště zabývá se parapsychologií, zakládané na pojmu „podvědomí“.

Wenzl Aloys, *Das Leib-Seele-Problem im Lichte der neueren Theorien der physischen und seelischen Wirklichkeit.* Leipzig 1933. Meiner. 104 str. 6.80 M. — Přehled vývoje názorů o vztahu duše a těla za posledních 30 let. Hodnotí podněty, plynoucí k řešení tohoto problému z vývoje fysiky, matematiky, fysiologie a moderních názorů psychologických.

Otto Rudolf: *Reich Gottes und Menschensohn.* München, Beck, 1934. 348 stran. 9 M. — Slavný náboženský filosof srovnává Krista a odlišuje v

nábožen.-historických spojích ideového světa arijského i židovského. Udává cestu k vlastnímu chápání Krista jako životné osobnosti spasi-
telské.

Leeuw G. van: *Phänomenologie der Religion*. Tübingen, Mohr, 1933. 669 stran. Podává hojnost materiálu ze všech oborů náboženského světa. Je to dílo monumentální jako základ další srovnávací vědy náboženské.

Kawerau Walter: *Dogmen-Analyse*. Leopold Klotz, Gotha, Cena 2,60 M. — Z podnětu církevní krise v Německu zabývá se autor rozbořem dogmat a poukazuje na jejich různé složky, z nichž chce zachrániti — podobně jako my — jen náboženskou a učiniti ji plodnou dnes.

Schlemmer Hans: *Von Karl Barth zu den Deutschen Christen*. Gotha, Leop. Klotz, 1,50 M. — Vnitřní spojení mezi reakční teologií Barthovy školy a proudy myšlenkovými v dnešní situaci církevní v Německu není jen rázu negativního ve smyslu pravidla: tlak budí protiklad, nýbrž i pozitivní, totiž ve smyslu stejných tendencí a společných nitěk, spojujících „dialektickou teologii“ s teologií „Německých křesťanů“. Autor spisku to dokazuje a analyzuje — ovšem vždy se zřetelem na dnešní německou náladu rasovosti.

Hoffmann Heinrich: *Der Idealismus und das Christentum*. Bern und Leipzig, Paul Haupt, 1934, 47 stran. — Spisek hodnotí pro křesťanství významný zjev německého duchovního života, totiž idealismus umělecký, filosofický a náboženský z let 1770 až 1832 (do smrti Goethovy). Dnes stojí idealismus (jako světový názor) opět v popředí debat a diskusí theologických, ať jest odsu-

zován „dialektickou“ teologií nebo přijímán opět „Německými křesťany“. Není zbytečno seznámiti se s ním i u nás a spisek poslouží dobře zájemcům. Spisar.

ČASOPISY.

Europäische Revue. Deutsche Monatschrift für europäische Fragen. Deutsche Verlags-Anstalt, Stuttgart-Berlin. Vychází měsíčně. Cena ročně 15 M. — Upozorňujeme na tuto německou revui, jako jsme upozornili na francouzsky psanou revui „Nouvelle Revue de Hongrie, ne že bychom s obsahem a duchem obou mohli souhlasit, ale že třeba vědět, jak Němci i Maďaři (tito za pomoci kruhů mezinárodních formují evropské smýšlení a hodnocení ve svůj prospěch, *Europäische Revue* chce ukazovat „evropskou tvář německého národa a německou tvář Evropy“. Spisar.

Katolickému časopisu „Na hlubinu“. Jest naší snahou poznat též publikace a časopisy katolické, třeba nesouhlasíme a nemůžeme souhlasiti se vším, co katolická církev hlásá, učí a koná. My nezazlíváme katolíkům jejich stanoviska, ale čekali bychom, že nebudou ani katolíci zazlívati nám naše. Měli jsme a máme zato, že jsme křesťané, jako i oni, My jim křesťanství upíráti nechceme. Ale proč oni upírají nám nárok hlásiti se ke Kristu? Tím více nás to překvapilo u časopisu „Na hlubinu“, který jsme považovali za časopis čistě náboženský a vzdálený denní vřavy církevní. Jaké však zklamání! V referátu o *Hnikově* knize „*Duchovní ideály československé*